

Valentina Neferović

DOI: <https://dx.doi.org/10.21857/moxpjh7rjm>
Izlaganje sa znanstvenog skupa
Rukopis prihvaćen za tisak: 22.12.2025.

GRADSKO KAZALIŠTE POŽEGA – ANALIZA STANJA U RAZDOBLJU OD RUJNA 2013. DO RUJNA 2024. GODINE

Sažetak

Cilj ovoga rada je prikazati analizu stanja u Gradskom kazalištu Požega u razdoblju od rujna 2013. do rujna 2024. godine, s posebnim naglaskom na proces profesionalizacije i programskog razvoja. Metodologija obuhvaća analizu institucionalnog statusa, programskih izvješća te kvantitativnu analizu vlastite produkcije, gostovanja i broja premijernih naslova. U navedenom desetogodišnjem razdoblju pokrenuto je šest novih projekata, a *Kazališne novine* ponovno su pokrenute 2014. godine. Kontinuiranim radom kazalište je ostvarilo izniman kvantitativni pomak s ukupno oko 80 premijernih naslova, što je prosječno 8 po sezoni, te više od 600 izvedenih predstava. Rezultati ukazuju na značajan porast broja posjetitelja, porast broja gostovanja vlastite produkcije (43) i osvojenih nagrada (10). Time je postignut prvi cilj postavljen 2013. godine – privlačenje publike i prepoznatljivost. U zaključku se potvrđuje kontinuirani rad, ostvarenje ciljeva te postizanje osjetne financijske stabilnosti, prepoznatljivosti i održivosti projekata.

Ključne riječi: Gradsko kazalište Požega, profesionalizacija, repertoar, vlastita produkcija, razvoj publike, Slavonski KaFe, nagrade

1. Uvod

Gradsko kazalište Požega (GKP) javna je ustanova čija je temeljna djelatnost izvođačka. Cilj ovoga izlaganja je prikazati ključne promjene i dostignuća kazališta u razdoblju od rujna 2013. do rujna 2024. godine. Fokus je analize na putu prema profesionalizaciji, programskom razvoju te kvantitativnim pokazateljima, poput broja vlastitih produkcija, gostovanja, nagrada i razvoja publike. Prvi cilj, postavljen u rujnu 2013. godine, bio je značajan porast publike na svim predstavama.

2. Institucionalno i financijsko stanje

U promatranom razdoblju Gradsko kazalište Požega (čiji je objekt u vlasništvu Grada Požege) ostvarilo je značajne programske pomake unatoč skromnom i sta-

bilnom broju od devet zaposlenih. Financijski temelji poslovanja ostali su stabilni, a financiranje je ovisilo o tri ključna izvora.

Potpore Osnivača (Grad Požega) najstabilniji je izvor financiranja, a iznos potpore zadržao je približno istu razinu, krećući se od 1.765.000,00 HRK u 2019. do 220.055,62 € (približno 1,66 milijuna HRK) u 2023. godini. Potpora iz Državnog proračuna (Ministarstvo kulture i medija RH) bilježi pozitivan trend rasta, što ukazuje na uspješnost privlačenja sredstava s državne razine. Iznos je porastao s 30.000,00 HRK (2019.) na 38.662,80 € (oko 291.000 HRK) u 2023. godini.

Vlastiti prihodi bili su izuzetno osjetljivi na vanjske faktore, a zabilježen je pad prihoda tijekom COVID krize, s 400.000,00 HRK (2019.) na samo 70.000,00 HRK (2020.). U 2023. godini prihodi su se oporavili na 12.002,60 € (oko 90.400 HRK), no i dalje su znatno niži od predkrizne razine iz 2019. Također, sudjelovanje u europskim projektima ostvareno je 2019. godine (46.000,00 HRK) dok u 2023. godini nije zabilježen prihod iz europskih fondova, što otvara prostor za intenziviranje napora u tom smjeru. Zaključno, temelji su poslovanja stabilni, ali postoji potreba za optimizacijom vlastitih prihoda i pronalaskom izvora za kapitalna ulaganja.

3. Programski razvoj i novi projekti

U analiziranom razdoblju pokrenuto je šest značajnih projekata, od kojih je prvi Teatralia – teatar i sve ostalo (30. lipnja 2014.) – manifestacija kojom se obilježava kraj sezone i predstavljaju ponovno pokrenute *Kazališne novine*, zatim KaZlaDo – Kazalište Zlatna dolina (22. – 23. travnja 2015.) – kazališna manifestacija natjecateljskog i edukativnog karaktera za školske dramske skupine Požeško-slavonske županije, s ciljem odgajanja publike i poticanja kazališne djelatnosti. Također, u 2015. godini pokrećemo KaFe (početak 6. – 12. srpnja 2015.), festival koji je za djecu, mlade i odrasle s ciljem odgajanja publike, regionalne prepoznatljivosti i održivosti kazališta. Projekt na koji smo posebno ponosni i koji se pokazao itekako potrebnim je programska koncepcija dječjih predstava (subotnja matineja) za najmlađu publiku (1,5 – 13 godina) s ciljem njihova odgajanja pod nazivom Treća je dječja (21. siječnja 2017.). Vrlo je uspješna manifestacija Dani požeškog kazališta (početak 10. ožujka 2022.) kojom se premijerama, vlastitom produkcijom i radionicama obilježavaju važni datumi u ožujku: rođendan požeškoga kazališta (10. ožujka), Svjetski dan kazališta za djecu i mlade (20. ožujka) i Svjetski dan kazališta (27. ožujka).

Kazališne ljetne večeri (početak 30. lipnja 2022.) su manifestacija koja iz godine u godinu privlači sve više posjetitelja i zato se nametnula kao vodeća manifestacija u programu Požeškog kulturnog ljeta. Trodnevni ljetni program uz predstave za djecu, mlade i odrasle sadrži koncertni i izložbeni program na dvije lokacije – u kazališnoj dvorani te na vanjskoj pozornici u dvorištu kazališta.

Najveću pažnju i odjek na regionalnoj razini postigao je Slavonski KaFe (15. listopada 2022.), osnovan kao festival slavonskih kazališta (s Gradskim kazalištem Joza Ivakić, Vinkovci i Kazalištem Virovitica) s ciljem međusobnog povezivanja,

održivosti i prepoznatljivosti. Uz navedene projekte Kazalište je postalo članom krovnih udruga Assitej, Unima i Hrvatski sabor kulture.

4. Analiza vlastite produkcije i repertoara

U sedam kazališnih sezona (rujan 2013. – prosinac 2020.) ostvareno je 48 premijernih naslova s ukupno 428 izvedbi i 112 gostovanja, što je prosječno 7 naslova po sezoni. Do kraja 2024. godine broj premijernih naslova dosegao je oko 80, s više od 600 izvedbi, što je prosječno 8 naslova po sezoni, a repertoar je kombinacija amaterskog i profesionalnog rada.

Amaterske predstave obuhvaćaju Malu školu kazališta (MŠK), Kazališnu amatersku družinu (KAD) i Srednjoškolsku amatersku dramsku skupinu (SKaD). U 2024. godini zabilježene su četiri (4) produkcije Dramskog studija i tri (3) produkcije Drvo bajki.

Profesionalne i amatersko-profesionalne predstave bilježe značajnu profesionalizaciju produkcije od 2021. do 2024. godine, a najpoznatiji naslovi su: *Tena* (koprodukcija 2022.), *Romanca o tri ljubavi* (2022.), *Slučaj maturanata Wagnera* (2022.), *Gostioničarka* (2023.) i *San Ivanjske noći* (2024.).

Među dugovječnim predstavama je i dječja lutkarska predstava *U potrazi za dijamantnom suzom* s 50 izvedbi (od čega 31 gostovanje).

5. Gostovanja, posjećenost i nagrade

5.1. Gostovanja i posjećenost

U razdoblju od rujna 2013. do rujna 2024. ukupan broj vlastitih gostovanja iznosio je 88, sa 107 izvedbi u drugim gradovima. Broj gostujućih predstava u Kazalištu u tom je razdoblju bio 114, sa 169 izvedbi. Ukupna posjećenost korisnika iznosila je 13 650 u razdoblju 2019. – 2024. godine, dok je zbog COVID-19 krize pala na 1 750 u 2020. godini.

5.2. Nagrade i priznanja

Kontinuirani rad rezultirao je s ukupno 10 osvojenih nagrada i više od 20 sudjelovanja na festivalima u razdoblju od 2013. do 2024. godine, od kojih se izdvajaju: Nagrada za najbolju predstavu u cjelini – *U potrazi za dijamantnom suzom* (9. Mali Marulić, Split, 2016.); Nagrada – Najbolja predstava po izboru publike – *Igra ljubavi i slučaja* (13. Festival regionalnih kazališta Prolog, Sisak, 2020.); Medijska nagrada ZLATNI STUDIO 2023. za najbolju predstavu *TENA – kronika raspada jedne ljepote* (koprodukcija GDK Gavella, GK Joza Ivakić Vinkovci, Ludens teatar, CUK Bjelovar, GK Požega); Nagrada za najbolju predstavu festivala Slavonski KaFe – *Slučaj maturanata Wagnera* (Županija, 2024.); Nagrada hrvatskog glumišta za ulogu Gostioničarke Ruže koju je osvojila Ružica Maurus (2024.); Medijska nagrada ZLATNI STUDIO za ulogu Gostioničarke Ruže koju je osvojila Ružica Maurus (2024.).

6. Razvoj publike i ostale aktivnosti

Razvoj publike bio je postavljen kao primarni cilj 2013. godine, a ostvaren je programima za najmlađe (Treća je dječja, Mala škola kazališta), radom sa školskim dramskim skupinama (KaZlaDo) i uspostavom novih festivala (KaFe, Slavonski KaFe). Aktivnosti usmjerene na ranjive skupine uključuju rad s djecom i mladima (9 150 korisnika u 2019.) te umirovljenicima (290 korisnika u 2019.).

Pristupačnost za osobe s invaliditetom otežana je zbog arhitektonske barijere, što zahtijeva manji građevinski zahvat.

Osim kazališnih izvedbi, Kazalište je do veljače 2021. ugostilo 447 ostalih programa, uključujući plesne predstave (94), koncerte (52) te filmske projekcije (45), te tako potvrdilo ulogu Gradskog kazališta Požega kao multifunkcionalnog kulturnog centra. U 2024. godini odrađeno je 170 programa, od čega 86 predstava u dvorani i 41 ostali program.

7. Zaključak

Razdoblje od rujna 2013. do rujna 2024. godine predstavlja iznimno važnu fazu u razvoju Gradskog kazališta Požega, obilježenu ostvarenjem značajnoga kvantitativnog i kvalitativnog pomaka. Unatoč radu sa skromnim i stabilnim brojem od devet zaposlenih, kazalište je uspješno provelo proces profesionalizacije i programskog razvoja.

Postavljeni prvi cilj 2013. godine – značajan porast publike – ostvaren je kontinuiranim radom, pokretanjem šest novih projekata, uključujući festivale KaFe i Slavonski KaFe te manifestacije za edukaciju publike, poput KaZlaDo i Treća je dječja. Kvantitativni pokazatelji potvrđuju intenzitet rada: broj premijernih naslova povećan je na oko 80 (prosječno 8 po sezoni) u desetogodišnjem razdoblju, s realiziranih više od 600 izvedbi. Sinergija amaterskih i profesionalnih komponenti u repertoaru, uz porast broja stručnih suradnika i glumaca, značajno je ojačala profesionalnu komponentu kazališta. Postignuta regionalna i nacionalna prepoznatljivost potvrđena je s ukupno 10 osvojenih nagrada i sudjelovanja na festivalima.

Zaključujem kako su financijski temelji poslovanja stabilni, prvenstveno zahvaljujući pouzdanoj potpori osnivača, Grada Požege. Međutim, analiza ukazuje na potrebu za boljom optimizacijom vlastitih prihoda te za intenziviranjem napora u privlačenju sredstava iz europskih fondova. Plan za naredno razdoblje ostaje usmjeren na daljnji razvoj publike i konačno ostvarivanje krajnjeg cilja – preustroja iz kazališne kuće u punopravno kazalište.

Literatura:

Budući da se rad temelji prvenstveno na internim dokumentima i izvješćima, a ne na formalno objavljenim znanstvenim radovima i literaturi, korištena literatura obuhvaća sljedeće izvore:

Dokumenti i izvješća Gradskog kazališta Požega

- Izvješće o radu Gradskog kazališta Požega za 2013. godinu.
- Izvješće o radu Gradskog kazališta Požega za 2014. godinu.
- Izvješće o radu Gradskog kazališta Požega za 2015. godinu.
- Izvješće o radu Gradskog kazališta Požega za 2016. godinu.
- Izvješće o radu Gradskog kazališta Požega za 2017. godinu.
- Izvješće o radu Gradskog kazališta Požega za 2018. godinu.
- Izvješće o radu Gradskog kazališta Požega za 2019. godinu.
- Izvješće o radu Gradskog kazališta Požega za 2020. godinu.
- Izvješće o radu Gradskog kazališta Požega za 2021. godinu.
- Izvješće o radu Gradskog kazališta Požega za 2022. godinu.
- Izvješće o radu Gradskog kazališta Požega za 2023. godinu.
- Izvješće o radu Gradskog kazališta Požega za 2024. godinu.

Požega City Theatre in the Period from September 2013 to September 2024

Summary

This paper aims to present an analysis of the Požega City Theatre (Gradsko kazalište Požega) in the period from September 2013 to September 2024, with emphasis on the process of professionalization and programme development. The methodology includes the analysis of the institutional status, programme reports, and a quantitative analysis of in-house production, guest performances, and the number of premiere titles. In these ten years, six new projects were launched, *Kazališne novine* were relaunched in 2014, and through continuous work, the theatre achieved an exceptional quantitative leap with approximately 80 premiere titles in total (averaging 8 per season) and more than 600 performances realized. The results indicate a significant increase in the number of visitors, an increase in the number of guest performances of the in-house production (43), and awards won (10), thus achieving the first goal set in 2013 – attracting audience and gaining recognition. The conclusion reaffirms the continuous work, the achievement of goals, and the attainment of noticeable financial stability, recognition, and project sustainability.

Keywords: Požega City Theatre, professionalization, repertoire, in-house production, audience development, Slavonski KaFe, awards

Valentina Neferović, prof.
Gradsko kazalište Požega
Trg Sv. Trojstva 20, 34000 Požega
valentina.neferovic@gmail.com